

Alle vier de evangelisten vertellen het verhaal van de wonderlijke spijziging van een grote schare, van 5.000 man, 'vrouwen en kinderen niet meegerekend' (zoals Mattheüs erbij zet). Reken je de vrouwen en kinderen mee, dan gaat het om een zeer grote schare, een menigte aan mensen, en voel je nog sterker dat dit een zendingsvertelling is.

Lucas plaatst dit verhaal direct na de uitzending van de twaalf discipelen, die hij in ons verhaal als enige alvast 'apostelen' noemt, met het oog op de toekomstige zending en het ontstaan van de wereldkerk.

We zien hier de apostelen met het brood en de manden en de vis al aan het werk, zoals je soms in jongvolwassen al ziet wat ze zullen worden.

Apostel, gezondene. Die roeping hebben zijn ontvangen.

En hoewel Jezus zich na de terugkeer van hun uitzending apart neemt in Betsaida, om hun ervaringen te horen, is de focus van het verhaal op de *mensen* daaromheen gericht.

Op die menigte aan mensen, die hem gevolgd is, een hele dag lang, om zijn woorden te horen en daden te zien, daden van genezing en bevrijding.

Ja, alles is, tot in de details gericht op de zending, op de belofte van Gods Koninkrijk onder de mensen, toen en vandaag. Toen en daar en hier en nu.

Het draait misschien om de kerk, het *gáát* in het Evangelie telkens weer over Gods Koninkrijk. Om de presentie van Gods liefde, vergeving en barmhartigheid.

Ik begrijp daarom de Amerikaanse evangelist wel die zei: kerkmensen zijn geneigd het vlot met de oceaan te verwarren. Het vlot van de kerk en de oceaan van Gods liefde. De kerk is niet de oceaan, maar een vlot op de oceaan. Een wankel vlot soms.

Waarom spreekt Lucas al over apostelen, terwijl het nog Pinksteren moet worden?

Waarom noemt hij het Grieks-Hellenistische stadje Betsaida als plaats van Jezus' samenkomst met de leerlingen?

Waarom neemt hij het verhaal van 5.000 over van Markus?

Zijn al deze trekken (al in het eerste vers van onze schriftlezing) niet bedoeld om de zending neer te zetten, om de symboliek te laten uitkomen van het verder gaan van het Woord

dan de landgrenzen van Israël,
de zegetocht van Gods Woord over alle grenzen heen?
Velen zullen ervan horen. Velen zullen erdoor verzadigd worden.
Die velen zitten hier vanmorgen niet de kerk, nee.
Maar het gaat ook niet om de kerk.
Het gaat om de manifestatie van Gods Koninkrijk,
van de krachten van Gods koninkrijk, van geloof, hoop en liefde, onder de mensen.
Dat reikt veel verder dan de kerk. Dat gaat dieper dan wij ooit bidden of beseffen.
Wie kan de oceaan bevatten? De oceaan van Gods liefde?
Al gaan je kinderen of kleinkinderen niet meer naar de kerk.
Staan zij buiten de realiteit van Gods liefde?
Buiten de werkelijkheid van zijn Koninkrijk?
Zegt de tekst niet: overal waar mensen liefde delen – ubi caritas:
waar liefde is en vriendschap,
zongen wij tijdens de laatste oecumenisch viering,
daar is God: ibi Deus est.

Laten wij eensgezind het brood met elkaar delen – in Jezus' naam!
'Jezus verkondigde Gods Koninkrijk, maar kreeg te kerk',
schreef een kritisch theoloog.
Daar mag je best eens over nadenken.
Om het vol te houden in de kerk.
Dat het misschien wel draait om de kerk als instrument in Gods hand,
het gaat niet om de kerk, maar om Gods Koninkrijk onder de mensen.
Om recht en vrede in de wereld en in ons hart.

Jezus zegt eenvoudig tegen zijn leerlingen,
als de mensen honger hebben gekregen na een lange dag:
geven jullie ze te eten. Jullie moeten ze voeden!
Hij wilde zich afzonderen met de twaalven.
Maar de mensen weten Hem opnieuw te vinden.
Waarop hij hen niet verstoord wegjaagt. Nee,
'Hij ontving hen vriendelijk, schrijft Lucas, en sprak met hen over het Koninkrijk van God'.
Al die mensen te eten geven.
Dat lijkt onmogelijk.
De twaalf leerlingen zeggen tegen Jezus, allemaal,
stuur de mensen toch naar huis.
Laat ze in de dorpen en onderweg eten vinden en onderdak.
Maar Jezus kiest niet voor deze makkelijke oplossing.
Voor een liberaal evangelie: zoek het zelf maar uit.
Noch voor een redelijke oplossing.

Gods koninkrijk gaat soms dwars in tegen wat redelijk en conveniënt is.
Gods zaak staat soms dwars op onze zaken.

In het beste geval schikken wij onze zaken,
onze daden en woorden, naar de zijne.
Is dat niet de wijze waarop zijn koningschap vorm en gestalte krijgt?
Als wij doen wat hij zegt.
Als wij de broodvraag serieus nemen.
De honger in de wereld.
De concrete opdracht om te eten te geven wie het aan voedsel ontbreekt?
Verklaart dat het succes van de Voedselbank?

Deel je leven is het thema van vandaag.
Dat delen is iets concreets toch?
Je kunt delen van je bezit, van de talenten,
van de tijd om niet te vergeten en je aandacht.
Deel je leven. Delen is toch wat de mensen doen,
die grote schare daar in Galilea?
Dat is toch ook de kerk: een gemeenschap die deelt,
in alles wat wij vieren en doen.

Als wij delen, mogen onze gedachten zich wel net zo vermenigvuldigen
als de brood en de vis bij Lucas.
Een onopmerkelijk detail in het verhaal is
dat de mensen eerst in groepen van 50 moeten gaan zitten,
voordat Jezus de weinige vis en het beetje brood dat voorhanden is
breekt en zegent.
Die groepen van 50 is een herinnering, beter gezegd een present stellen
van het Oude Testament, dat nooit oud is.
De joodse geschriften zijn niet vervangen door de christelijke.
De joodse geschriften dragen de christelijke geschriften.
Bij Mozes in de woestijn, in Exodus 18,
moet het volk in groepen van 50 gaan zitten
bij het wonder van het manna,
het dagelijks brood,
dat zij in de woestijn ontvangen.

Ook dat is Gods Koninkrijk: dat je in de woestijn van het leven
manna ontvangt, brood voor onderweg, dagelijks brood.
'Geef ons heden ons dagelijks brood.'
Die bede uit het Onze Vader verbindt ons met het concrete leven,
maar ook met het manna en de wonderbare spijziging.
Met het geloof dat God voor ons zal zorgen,
van de avond tot de morgen
en elke nieuwe dag.
Groepen van 50! Laten wij blij zijn,
zolang aan deze plaats een groep van 50 mensen samenkomt,

wetende dat er overal op aarde nog andere groepen zijn.
Op sommige plaatsen grote groepen in een veelvoud van 50.
Maar het gaat niet om het aantal.
Het gaat om het delen in liefde.
Dan zal er zelfs teveel zijn en overblijven.

Twaalf manden zijn er over, voor elk van de apostelen een.
Twaalf manden naar het getal van het nieuwe Israël,
zoals ook die 5 in het getal 5.000 wel duiden zal op de Wet van Mozes,
die nu naar de volkeren gaat.
En op de 5 boeken der Psalmen,
die de heidenen zullen bereiken op de vleugelslag van de Geest.

In Exodus 16 en Numeri 11 is sprake
van spijziging van het volk in de woestijn met kwakkels en manna.
De rabbijnen verwachtten dat de komende Messias
weer manna aan het volk zou geven.
Wij geloven dat de Messias gekomen is,
Gods gezalfde bij uitstek,
die vriendelijk met de mensen spreekt,
hun zieken de handen oplegt en geneest,
en hen onderricht over Gods Koninkrijk,
van de liefde en het recht.
Er blijft zelfs over. Overvloedig: meer en groter dan Mozes,
staat Jezus hier tussen de mensen,
als Hij brood en vis deelt en hen verzadigt.

Bij Johannes wordt de lijn doorgetrokken naar Jezus zelf
als het brood des levens.
Als wij spreken over Deel je leven:
is Hij ons daarin dan niet voorgegaan?
Hij deelt zijn leven als het Brood des levens, tot in de dood.
Hij zet zijn leven in voor zijn leerlingen
en volbrengt heel de weg van de lijdende Knecht en Messias.

Een van de gezangen zingt daarom terecht:
Gij zijt het brood van God gegeven,
Gij tot in alle eeuwigheid.
De weg, de waarheid en het leven.
Gij zijt de zin van alle tijd.

Amen.